

สรุป การพหุวิธีในอาขยาต

พหุวิธีด้วย **อ** ปัจจัย
กัตตุวาจก

พหุวิธีด้วย **เณ ฌย** ปัจจัย (จฺร)
กัตตุวาจก

พหุวิธีด้วย **เณ ฌย ณาเป ณาปย** เหตุปัจจัย
เหตุกัตตุวาจก

ธาตุสระเดียว

เงื่อนไขที่จะพหุวิธีได้:

เป็นสระ อี อี อู อู

เป็นสระ อี อี อู อู

เป็นสระ อา อี อี อู อู

อ อี > **เอ** > **อย**
สึ เสติ สยติ

อ อี > **เอ**
- -

อา > **อา** ลง **ณาเป ณาปย** ~~เณ ฌย~~
ทา ทาเปติ ทาปยติ

อ อี > **เอ** > **อาย** ลง **ณาเป ณาปย** ~~เณ ฌย~~
สึ สายาเปติ สยาเปติ (อาย>อย ได้)
สึ สายापยติ สยาปยติ (อาย>อย ได้)

อ อู > **โอ** > **อว**
หฺ ภู โหติ ภาวติ

อ อู > **โอ**
- -

อ อู > **โอ** > **อาว** ลง **เณ ฌย** ~~ณาเป ณาปย~~
หฺ ภาเวติ ภาวยติ

ธาตุหลายสระ

เงื่อนไขที่จะพหุวิธีได้: สระต้นธาตุ เป็นรัสสระ และไม่มีพยัญชนะสังโยค (คือตัวสะกด)

สระต้นธาตุ

สระต้นธาตุ

สระต้นธาตุ

อ > **เอ**
อิส เอสติ

อ > **เอ**
ฉท เตเมติ เตมยติ

อ > **เอ**
ภท เภเทติ เภทยติ เภทาเปติ เภทาปยติ
เตมาเปติ เตมาปยติ*

อ > **โอ**
รฺท โรทติ

อ > **โอ**
จฺร จโรติ จรอยติ

อ > **โอ**
ภช โภเชติ โภชยติ โภชาเปติ โภชาปยติ
โจราเปติ โจราปยติ*

อิส แสวงหา รฺท ร้องไห้ ฉท ปกปิด, กั้น, มุง ติม เปียก

* หมวต จฺร ธาตุ เหตุกัตตุวาจก ลงเฉพาะ ณาเป ณาปย

ธาตุเหล่านี้ ไม่พหุวิธี (๓๑):

กถ	กล่าว พุด	คม	ไป, ถึง	รูป	วาง ตั้ง สกมม.	นท	บันลือ(เสียง)	ลิข	เขียน	ทร	นำไป
กส	ไถ	คณ	นับ	อตถร	(อา-กร) ปลูก	นทา/นหา	อาบ	วท	กล่าว		
โอ-กิริ	เกลี้ยลง	ฆฎ	รวมกัน	ทม	ฝึก	ปจ	หุง, ต้ม	วิ-วร	เปิด		
ชิป	ทิ้ง ขว้าง โยน	วิ-จิ	นำ คัดเลือก	ปริ-ทท	นุ่งห่ม	ภณ	กล่าว	วส	อยู่		
ขน	ขุด	ขน	เกิด	โอ-นม	น้อมลง	รช	ย้อม	สม	สงบ		
ขม	อดทน	ชिर	แก้ คร่ำคร่า	นฏ	พ้อนรำ	รม	ยินดี	हन	ฆ่า, เบียดเบียน		